

Uppföljningsbeslut

efter kvalitetsgranskning av skolans arbete för
kvalitet i undervisningen i moderna språk
– undervisning för kommunikativ förmåga
vid Källtorpskolan i Järfälla kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av skolans arbete för kvalitet i undervisningen i moderna språk – undervisning för kommunikativ förmåga vid Källtorpsskolan i Järfälla kommun. Granskningen genomfördes under vårterminen 2022.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen två utvecklingsområden som angetts i beslut den 14 juni 2022, dnr 2020:5416.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Källtorpsskolan senast den 14 december ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Järfälla kommun har inkommit med en sådan redovisning den 9 december 2022.

Beslut efter uppföljning:

Skolinspektionen bedömer vidtagna åtgärder på följande sätt:

Undervisningen ger elever möjlighet att utveckla kommunikativ förmåga

- Rektorn och lärarna behöver göra eleverna mer delaktiga i planeringen samt efterfråga och löpande använda elevernas återkoppling för att skapa en varierad undervisning där interkulturella inslag blir en naturlig del av arbetet.

Bedömning: Huvudmannen har vidtagit åtgärder för att höja kvaliteten.

- Rektorn och lärarna behöver uppmuntra, skapa möjligheter och utveckla användningen av målspråket hos såväl elever som lärare.

Bedömning: Huvudmannen har vidtagit åtgärder för att höja kvaliteten.

Skolan skapar förutsättningar för en undervisning av hög kvalitet

- Rektorn behöver skapa förutsättningar och uppmuntra ett gemensamt utvecklingsarbete i ämneslaget moderna språk som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt möjliggöra ämnesdidaktisk kompetensutveckling för lärarna.

Bedömning: Ytterligare kvalitetshöjande åtgärder behövs.

- Rektorn behöver systematiskt följa upp och återkoppla på undervisningen och ämneslagets kvalitetsarbete i moderna språk.

Bedömning: Huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten.

Skolinspektionens samlade bedömning är att ytterligare åtgärder behövs för att höja kvaliteten. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete. Skolinspektionen avslutar därmed granskningen, men kommer att fortsätta följa Järfälla kommun i sin samlade risk- och väsentlighetsanalys.

Bakgrund

Undervisningen ger elever möjlighet att utveckla kommunikativ förmåga

Bedömningen var ett utvecklingsområde behövde inledas inom följande:

- Rektorn och lärarna behöver göra eleverna mer delaktiga i planeringen samt efterfråga och löpande använda elevernas återkoppling för att skapa en varierad undervisning där interkulturella inslag blir en naturlig del av arbetet.

Efter Skolinspektionens granskning har eleverna getts möjlighet att påverka innehåll i ämnet när det gäller arbetsområden, undervisningsformer och examinationsformer. Det beskriver huvudmannen i sin beskrivning av åtgärder. Utöver beskriver huvudmannen att lärarna har börjat komplettera läroboken med uppgifter som är anpassade efter respektive elevgrupps önskemål och behov. Vidare beskriver huvudmannen att undervisningen nu i högre grad verkar för att inkludera alla elever, exempelvis genom att samtala med eleverna och anpassa undervisningen efter elevernas behov och önskemål. En annan åtgärd som rektorn och lärarna har gjort är att de har inventerat vilket interkulturella arbetssätt som lärarna gör och synliggjort dem för varandra i en så kallad bank med exempel. Förutom det har skolan även uppmärksammat Europeiska språkdagen och haft temaarbete kring målspråksområden samt satt samman lista med digitala resurser som kan användas i undervisningen.

Skolans personal planerar nu för hur lärarna i moderna språk i högre grad ska utveckla en samsyn kring arbetet med interkulturalitet. Kollegial samverkan på området ska genomföras och det planeras mynna ut i ett dokument med gemensamma punkter. Vidare planerar skolan att använda elevernas återkoppling vid slutet av varje termin samt att framöver arbeta med att succesivt öka elevernas möjlighet till återkoppling på undervisningen. Dessutom planerar skolan för att öka andelen ämnesövergripande moment, med syfte att öka det interkulturella perspektivet och variera undervisningen.

- Rektorn och lärarna behöver uppmuntra, skapa möjligheter och utveckla användningen av målspråket hos såväl elever som lärare.

Elevernas och lärarnas möjligheter att använda målspråket har ökat efter Skolinspektionens besök och beslut. Det beskriver huvudmannen i sin redovisning. Det har skett bland annat genom att inslaget av följande moment har ökat: teater med rollspel, muntligt samspel om vardagliga saker, spontant samtal kring bilder i mindre grupper av elever, korta debatter om aktuella ämnen, muntliga presentationer, muntliga examinationer och elevers möjlighet att spela in ljudinspelningar. Åtgärderna har lett till ökade möjlighet för eleverna att prata på målspråket och att eleverna i högre grad vågar använda språket på ett självständigt sätt, enligt huvudmannen. Framöver planerar huvudmannen och skolans personal för kontakt med skolor utomlands samt att elever

Skolan skapar förutsättningar för en undervisning av hög kvalitet

- Rektorn behöver skapa förutsättningar och uppmuntra ett gemensamt utvecklingsarbete i ämneslaget moderna språk som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt möjliggöra ämnesdidaktisk kompetensutveckling för lärarna.

Efter Skolinspektionens besök har lärarna i moderna språk på Källtorpsskolan fått större möjligheter till att arbeta med pedagogiska och didaktiska frågor i ämneslaget, en kompetensutvecklingsplan som möjliggör fortbildning inom ämnet, avsatt tid för att fördjupa det gemensamma utvecklingsområdet samt möjlighet att ge önskemål om ytterligare fortbildning. Det beskriver huvudmannen i sin redovisning av åtgärder. Det har lett till att ämnets didaktiska och pedagogiska karaktär har utvecklats samt en inventering av undervisningsmaterialet och pedagogiska resurserna.

Huvudmannens beskrivning av åtgärder saknar dock en beskrivning av hur lärarnas utvecklingsarbete vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. I redovisningen av åtgärder beskriver huvudmannen att lektionsplaneringar på sikt eventuellt förväntas utvecklas utifrån ny forskning och beprövad erfarenhet.

- Rektorn behöver systematiskt följa upp och återkoppla på undervisningen och ämneslagets kvalitetsarbete i moderna språk.

Ämneslagets kvalitetsarbete i moderna språk har nu, efter Skolinspektionens besök och beslut, utvecklingsområden som följs upp kontinuerligt på skolan och ämneslaget som en del av skolans systematiska kvalitetsarbete. Utöver det diskuterar ämneslaget genomförande och innehåll i skolan i syfte att utveckla undervisningen. Ämneslaget

träffas kontinuerligt samt har nu en tydlig närvaro från skolledningen, som deltar en gång i månaden. Utöver det får skolledningen tillgång till protokollen från ämneslags-träffarna.

På Skolinspektionens vägnar

2023-02-07

X Mirzet Tursunovic

Mirzet Tursunovic

Beslutsfattare

Signerat av: Mirzet Tursunovic

I handläggningen av ärendet har även föredragande Arne Hellmark medverkat.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: <https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/granskningar-pa-gang/skolans-arbete-for-kvalitet-i-undervisningen-i-moderna-sprak--undervisning-for-kommunikativ-formaga/>

Bilaga 2: Författningsstöd

Enligt **skollagen**¹ ska elever i grundskolan erbjudas undervisning i moderna språk. I **skolförordningen**² anges under vilka förutsättningar som undervisning ska erbjudas och anordnas i språken franska, spanska och tyska. Under vissa förutsättningar får fjärrundervisning anordnas i ämnet moderna språk i grundskolan (10 kap 4 och 8 §§ och 21 kap 2-5 §§ skollagen, 5 a kap. 2-4 §§ och 9 kap. 5-7 skolförordningen).

Frågeställning 1

Enligt **skollagen** ska det i utbildningen i grundskolan tas hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. I skollagen föreskrivs att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Vidare anges i skollagen att elever i grundskolan ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Av skollagens framgång också att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Av **skolförordningen** framgår att eleverna genom strukturerad undervisning ska ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. Av **läroplanen** framgår att skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning. Vidare anges i läroplanen att läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande samt stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan. Därtill framgår av läroplanen att läraren tillsammans med eleverna ska planera och utvärdera undervisningen. Av läroplanen framgår också att rektorn har ansvaret för skolans resultat och, inom givna ramar, har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsmiljö utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla

¹ Skollag (SFS 2010:800)

² Skolförordning (SFS 2011:185)

kunskaper, ges aktivt lärarstöd och får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet (1 kap. 4-5 §§, 3 kap 2 § och 5 kap 3 § skollagen, 5 kap. 2 § skolförordningen; Lgr22; 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar).

Av **kursplanen**³ för ämnet moderna språk framgår att undervisningen i moderna språk syftar till att bland annat ge eleverna möjlighet att utveckla en allsidig kommunikativ förmåga. Denna förmåga innebär att förstå talat och skrivet språk, att kunna formulera sig och samspela med andra i tal och skrift och att kunna anpassa sitt språk till olika situationer, syften och mottagare. I den kommunikativa förmågan ingår även språklig säkerhet och att kunna använda olika strategier för att stödja kommunikationen och lösa problem när språkkunskaperna inte räcker till⁴ (Lgr22; Kursplaner, 5.6 Moderna språk).

Frågeställning 2

I **skollagen** föreskrivs att det pedagogiska arbetet vid skolenheten ska ledas och samordnas av en rektor. Rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas och ansvarar för att kvalitetsarbete vid skolenheten genomförs. I **läroplanen** anges att rektor ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna. Vidare har rektor, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans de behöver och att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen (2 kap. 9 § och 4 kap. 4 § skollagen; Lgr 22, 2.8 Rektors ansvar).

En elev i grundskolan ska enligt **skollagen** ges extra anpassningar om det befaras att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Särskilt

³ Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Kursplaner, 5.6 Moderna språk.

⁴ Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet

stöd i grundskolan ska ges elever på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Av **läroplanen** framgår att alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Vidare framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver (3 kap 5 och 7-10 §§ skollagen; Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar).